

T.C. İzmir Valiliği
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Karaburun Yarımadası
Özel Çevre Koruma Bölgesi
Ön Raporu

Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre DİNÇASLAN
Biyolog Bayram ŞAKAR
Su Ürünleri Mühendisi Emrah BATKI
Biyolog Melis PARMAKSIZ
Mimar Deniz KUTLUÖZEN

ÖNSÖZ

Üzerinde yer aldığı yarımada adını veren Karaburun'un ilk yerleşim yeri olarak ne zaman seçildiği kesin olarak bilinmemekle beraber; yarımadanın, Kalkolitik çağdan itibaren insan yaşamına ev sahipliği yaptığı söylenebilir. Karaburun merkezinin yaklaşık 3-4 km güneyinde bulunan Çakmaktepe Mevkiinde Tunç Devrine ait bazı kalıntıların bulunuşu yarımadanın çok eski bir yerleşim birimi olduğunu düşündürür. Karaburun kelimesi "Caleberno"dan gelmektedir. Ancak Türkçe 'de Kara sözcüğünün kuzey, Ak sözcüğünün güney anlamlarında kullanıldığı düşünülürse Karaburun isminin çıkış nedeni de anlaşılabilir.

Karaburun Yarımadası; yüksek ve falezli kıyıları, temiz ve aynı zamanda zengin bir biyoçeşitliliğe sahip olması, 0'dan 1200 m'ye uzanan engebeli topoğrafyası, vadileri, zengin tıbbi ve aromatik bitkileri ile farklı ve özgün bir doğal peyzaja sahiptir. Karaburun Yarımadası'nda Akdeniz Foklarının üreme ve yaşam mağaraları bulunmaktadır. Bunların içinde en önemlisi Mordoğan Ayıbalığı Mevkii'dir. Yarımada yükseltilerinden turkuaz renkli Ege Denizi'ni, Sakız ve Midilli adalarını seyretme olanakları, belki de en önemlisi sahip olduğu zengin yeşilin denizle birleştiği eşsiz koyları Karaburun'u eşsiz kılmaktadır.

Ülkemizde son 30 yıl içerisinde iki milyon hektar alan, insan eli ile verimsizleştirilmiştir. Bu kayıplara ek olarak, son 50 yıl içerisinde biyolojik zenginliklerin Türkiye dışına taşınması; birçok nadir bitki ve hayvan türünün yok olmasına neden olmaktadır.

Yaşamın temel kaynağı olan doğayı ve onun zenginliklerini korumak ve sürdürmek insanların ortak görevidir.

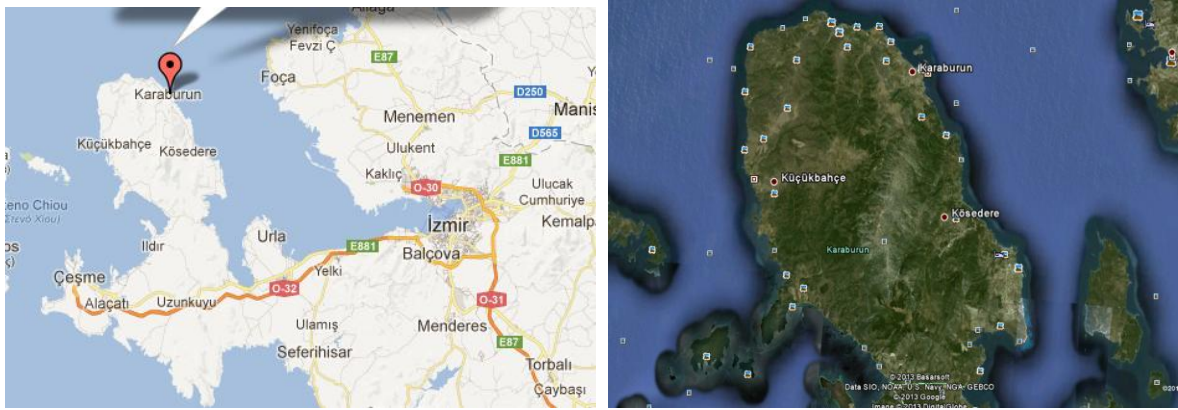
Özel Çevre Koruma Bölgeleri; Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması (Barselona) Sözleşmesi'nin taraf ülkelere getirdiği bir yükümlülük gereği, dünya ve yağışma gibi baskılar nedeniyle bozulma veya yok olma riski altında oldukları için Bakanlar Kurulu Kararı ile özel koruma altına alınan bölgelerdir.

Bu raporun amacı; IUCN tarafından nesli tehlike altında olduğu kabul edilen ve bütün dünyada sayıları 300, ülkemizde ise 100-150 adet civarında olan ve ülkemizin taraf olduğu BERN, Barselona, CITES sözleşmeleri ile Ulusal mevzuatlarımızdan olan Su Ürünleri Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu gereği korunan Akdeniz Foku (*Monachus monachus*)'na gerek üreme gerekse yaşama habitatlarını taşıyan Karaburun Yarımadası'nın 19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Bakanlığımız "Korunan Alanlarda Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" kapsamında değerlendirilerek Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit edilmesi için ulusal ve uluslar arası bilimsel literatürü bir araya getirmektir.

GİRİŞ

Karaburun Yarımadası, Doğu Akdeniz havzasına dâhil olan Ege Denizi'nin doğusunda, Ege Bölgesi'nin denize doğru en büyük girintisini oluşturan Urla Yarımadası'nın kuzey kanadını meydana getirmektedir. Karaburun'a Yarımada görünümü veren kıstak; Gerence Körfezi ile Gülbahçe Körfezi arasında kalan en dar kesimdir. Yarımadanın doğusunda İzmir Körfezi, batısında Sakız Boğazı olmak üzere üç yanından Ege Deniziyle çevrilidir (Sezer, 1993; "Karaburun Yarımadasının Fiziki Coğrafyası").

Ege Bölgesi'nin kıyı bölümünde yer alan blok dağları ve bu dağların doğu-batı doğrultusunda jeomorfolojik birim olarak ayırt edilmesine imkân veren tektonik depresyonları güney-kuzey yönünde keserek, İzmir Körfezi ve Sakız Boğazı çöküntüleri arasında bir trapez görünümüyle kuzeye uzanan Yarımada, karmaşık bir jeolojik yapıya ve paleocoğrafik özelliklere sahiptir (Sezer, 1993).

Şekil 1: Karaburun Yarımadası'nın Coğrafik Durumu

Yarımada'nın en yüksek noktası, karbonat yapıları Karaburun Boz Dağı üzerinde yer alan 1218 m ile Akdağ'dır. Kıyı özellikleri bakımından ilk bakışta geometrik yamuğa benzese de dörtgen kıyı tipine girmektedir (Ardel, 1961). Kıyıları, yükseltisi 50 m ve daha az olan dik ve yüksek kıyıları ile bunlar arasında akarsu ağızlarına isabet eden girintilerle bezemiş durumdadır. Bu girintilerin yükseltisi 60-70 cm ile 120-200/300 cm arasında değişen basamaklar, bu basamakların önünde ise çoğu yerde orta ve iri çakıllı yer yer de iri kum-ince çakıllı plajlar gözlenmektedir. Ayrıca yer yer azmak adı verilen kısa derelerin bulunduğu kıyılara rastlanmaktadır (Sezer, 1993).

Ege Denizi'ne güney-kuzey doğrultusunda sokulan Yarımada; coğrafi onumu gereği; iklimik bakımdan kuzey yarımküredeki "ılıman iklim kuşağının" Akdeniz Makroklima Alanı içerisinde kalmaktadır. Sürekli olarak Ege Denizi'nin ılıtıcı etkisi altında bulunan Karaburun Yarımadası; yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı olarak bilinen Akdeniz ikliminin tipik özelliklerini taşımaktadır.

Karaburun Yarımadası, arkeolojik buluntulara göre “Kalkolitik Dönem” de (M.Ö. 4000) yerleşmeye sahne olmuştur (Kosay ve Gültekin, 1949). M.Ö. 1150-1050 tarihleri arasında Yunanların Göçü ve pek çok yerleşmenin kurulduğu dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Yarımada ve çevresi M.Ö. 133’TE Roma hâkimiyetine girene kadar denize açılmayı hedefleyen Persler’ in sürekli saldırılarına uğramıştır (Sezer, 1993).

1086-1095 yılları arasında Çakabey ile Türklerin yönetimine geçen yarımada, kısa süre sonra tekrar Bizanslara geçmiş, Beylikler döneminde bölge yine Türklerin egemenliğine girmiş ve Aydınolu Mehmet Bey’in bu toprakları almasıyla önce Aydınoluğları, 1426 yılında ise Osmanlı Devleti egemenliğine geçmiştir.

Sanayi devriminin yaşandığı 1800’lü yıllardan bu yana, özellikle sanayileşme ve kentleşme süreçlerinin neden olduğu çevre sorunları, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yerel ölçekten küresel ölçeğe kadar farklı boyutlarda ve çeşitlilikte görülmeye başlanmıştır. Özellikle 1960’lı yıllardan sonra dünya gündemine giren çevre konusuna yönelik çalışmalar, birey ve toplumları ve özellikle de araştırmacıları çevre sorunlarına çözüm üretmeye itmiştir. Çevreyle uyumlu gelişme yönünde adımlar gerekliliğinin giderek daha fazla ülke tarafından kabul edilmesi, bu konuda ortak hareket etme ve politika belirleme eğilimini doğurmuştur (Erdoğan, N., 2011).

Bu kapsamda İzmir ili Çeşme ve Karaburun Yarımadası’nın çevre sorunları çeşitli araştırmacılar tarafından alana yönelik pek çok çalışması bulunmaktadır.

Atalay ve ark., (1995), tarafından hazırlanan “Çeşme Yarımadasında doğal ortamın turizm potansiyeline etkileri” adlı çalışmada, turizm faaliyetleri ile doğal çevre özellikleri arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. Bu sahada öncelikle doğal çevre özelliklerini oluşturan jeolojik yapı, yüzey şekilleri, iklim, toprak ve bitki örtüsü özelliklerine geniş yer verilmiş, bu fiziki yapı üzerinde gelişen turizm etkinliklerinin tarım, turistik yerleşme üzerindeki doğrudan ya da dolaylı etkileri üzerinde durulmuştur.

Koçman (2005), “Çeşme’de (İzmir) kıyı kumullarındaki güncel gelişmeler” adlı çalışmada, Çeşme’de bir çevre sorunu haline gelen güncel kıyı kumulları hakkında ayrıntılı bilgi vermektedir. Özellikle yöredeki yoğun ve plansız kullanımların ve yapılaşmalar sonucunda, güncel kumulların tahrip edildiğini, bu rüzgâr deflasyonunu arttırdığını ve bunun sonucunda plaj ve güncel kumul alanlarından, eski kumul alanları üzerine bir kumul taşınımının olduğunu belirtmiştir.

Nurlu ve arkadaşları (2003), “Plant coverand land degradation relationship on Aegean coastal zone” isimli çalışmada, Ege Denizi kıyısında yer alan Karaburun Yarımadasında seçilen örnek çalışma alanlarında; alan kullanımı/arazi örtüsü dağılımını belirlemişlerdir. Araştırmanın sonucunda; alanın %50’sinin orman ve yarı doğal bitki örtülü olduğu belirlenmiştir. Araştırma alanının batı bölümünün %30,9’u, doğu bölümünün ise %7,9’u doğal sit kapsamında korunmaktadır.

Nurlu ve arkadaşları (2008), "Landscape, demographic developments, biodiversity and sustainable land use strategy: a case on Karaburun Peninsula İzmir, Turkey" isimli çalışmalarında, Karaburun Yarımadasındaki; doğal kültürel ve tarihi özellikler ile alan kullanım/arazi örtüsü çerçevesinde biyoçeşitlilik ve peyzaj parçalanması üzerinde durmuşlardır. Karaburun yarımadasının, alan kullanım/ arazi örtüsünün belirlenmesinde uzaktan algılanmış veriler, haritalar, istatistikler gibi yardımcı verilerin kullanımı ile ortaya konulmuştur.

Nurlu ve arkadaşları (2009), "Corine Standartlarına göre Karaburun Yarımadası örneğinde alan kullanımı/arazi örtüsü değişimlerinin belirlenmesi" çalışılmıştır. Çalışma; 1975-1990, 1990-2005 yılları arasında alan kullanım/arazi örtüsü değişimlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Soykan ve arkadaşları (1993), "Karaburun Yarımadasının doğal özellikleri, tarihsel coğrafyası ve turizm potansiyeli" isimli araştırmalarında, alanın jeomorfolojisi, klimatolojisi, hidrografya, toprak ve bitki örtüsü gibi özellikleri ve bunların birbiriyle etkileşimleri incelenmiştir. Ayrıca Yarımada'nın zaman içindeki yerleşim dokusu, nüfus yapısı, ekonomik yapısı ve bu özelliklerin zaman içindeki değişimleri ve bu değişimlerin birbiriyle ve doğal çevre ile olan etkileşimleri ele alınmıştır. Doğal karakterlerini korumakta olan yarımada'da görülen turizm faaliyetleri ve yarımada'nın turizm potansiyeli ele alınmış ve geleceğe yönelik öneriler getirilmiştir.

Yılmaz (2003), "Karaburun Yarımadası Kapsamında, Karaburun Eğlenhoca Köyü, Ovacık Mevkii Örneğinde Çevresel Doku Değişimi Üzerine Araştırmalar" konulu Yüksek Lisans çalışmasında; Karaburun Yarımadasının doğal özellikleri bakımından korunması gereken alanlar olarak incelendiğinde 426 km² alana sahip yarımada'nın %11,1'i doğal sit alanı niteliğinde olduğunu belirlemiştir.

Veryeri (2003), "Küreselleşme ve Karaburun Yarımadası, Akdeniz Foku (*Monachus monachus*) üzerine Araştırmalar" isimli Yüksek Lisans çalışmasında Karaburun'un kendine özel değerleri barındırdığını, bu değerler; temiz deniz, doğal makilik alanlar, şifalı bitkiler, fok gibi doğal ve nergis, enginar, zeytin ağaçları, kapari, karabaşotu reçeli, peynir, balık, elişleri gibi kültürel değerler olarak sınıflandırılabilir. Yarımada'da, çiçek ve enginar üretimi parçalanmış özel mülkiyetlerde görülürken, zeytin üretimi yarımada geneline yayılmış özel ve kamu mülkiyetleri dâhilindeki yaklaşık 400 bin zeytin ağacıyla öne çıktığını belirtmiştir. Fauna açısından incelendiğinde karasal ve denizsel olmak üzere 204 tür gibi geniş bir biyoçeşitlilik gösterdiği, bu türlerin arasında Akdeniz'e endemik ve nesli tehlike altında olan Ada martısı (*Larus audouinii*), Kara doğan (*Falco naumanii*), gibi kuş türleri ile Su Samuru (*Lutra lutra*), Akdeniz fokusu (*Monachus monachus*) gibi memeli türlerinin bulunduğu belirtilmiştir. Araştırma alanında Akdeniz Fokuna yönelik en önemli tehdit, habitat kaybına yol açan kıyısız yapılaşmalardır.

Kıyasal yapılaşma ve Akdeniz foklarının yaşam alanları arasındaki ilişki incelendiğinde, saptanmış üreme mağaralarının ikisinin (Hamzabükü Mevkii ve Ardiç Mevkii) doğrudan yapılaşmanın etkisinde kaldığı görülmektedir. Ayrıca kıyı alanlarında I. Derece Doğal Sitlerin yoğunlaştığı bölümlerde, yapılaşmanın tarım alanları üzerine kaydırıldığı saptanmıştır. Genç nüfusun yarımadadan göçü sebebiyle verimli tarım alanları imara açılmıştır. 2002-2003 yıllarında araştırma alanının %10'u yapım aşamasında olan 10.000 yazlık konut belirlenmiştir. Yarımadanın batı sahillerinde yapılaşmanın Mardoğan Beldesi ve Karaburun Kasaba merkezi çevresinde yoğun olarak gözlemlendiği, kuzey ve batı sahillerinde tabii kıyı forumunu yer yer kılan lekeler halinde düşük yoğunlukta olduğu belirtilmiştir. Aynı çalışmada yazlık konutlara dayalı olarak geliştirilen turizm sektörünün canlandırılması adına, yerel halkın çok çeşitli otoban projesi, I. Derece Sit uygulamalarının kaldırılması, yat limanı projesi gibi Karaburun Yarımadasının doğal ve kültürel değerlerini bugünkü ivmesinden çok daha hızlı değiştirecek, yok etme riskini doğuracak etkenlerin olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Akdeniz Foku özelinde önemli tehditler oluşturan trol ve gırgır ile avlama tehditlerinin kısıtlanması, mevcut balık çiftliklerinin körfez dışına taşınması, off-shore tekniğine geçişlerinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

İzmir İl Özel İdaresi, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü, EÜ; Çevre Sorunları ve Uygulama Merkezi, EÜ. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, İzmir Büyükşehir Belediyesi, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ile Verim Harita Ltd.Şti.'nin oluşturdukları " İzmir İli Karaburun İlçesi Arazi Sınıflandırması" isimli Projede; Karaburun ilçesinde en büyük alanı %56,31'lik bir oran ile orman ve %30,40'lık oran ile marjinal arazilerin kapsadığı, sanayileşmenin ve yoğun kentsel yapılaşmanın olmadığı ender alanlardan olan Karaburun'da oksijen oranının yüksek olması ve rüzgar varlığı bitkileri hastalığa mukavim kılmakta, bu nedenle tarım ilacı kullanımının düşük oranlarda seyrettiği, bu nedenle Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmesi durumunda sağlıklı gıda üretimi ve bu üretimi yapacak istihdamın sağlanmasının mümkün olduğu vurgulanmıştır.

Erdoğan ve arkadaşları (2011)'nin "Modelling Land Use Changes in Karaburun by Using Clue-5" isimli çalışmalarında: Karaburun Yarımadası, ulaşım güçlüğü nedeniyle nispeten doğal ve kültürel yapısını günümüze kadar koruyabilmiş, nadir bölgelerden biri olduğu ve biyoçeşitlilik açısından da son derece önemli alanları barındırdığını belirtmişlerdir. Önemli Bitki Alanı durumunda olan ve IUCN Kırmızı Listesinde bulunan Akdeniz Foku (***Monchus monachus***) ve Ada Martısı (***Larus audouinii***) için yaşam ve üreme alanı durumundaki yarımadanın, uluslar arası ölçekte büyük önem arz ettiği vurgulanmıştır. Ayrıca adanın güney kesiminde yer alan dereler, sazlıklar ve küçük sulak alanlar yine nesli tehlike altında olan su samurlarını (***Lutra lutra***) barındırdığı, Karakulak (***Caracal caracal***)'ın alanda az sayıda bulunan önemli memeli türlerinden biri olduğu bildirilmiştir. Yine aynı çalışmada yarımada yerel halkın başlıca geçim kaynağının tarım olduğu, bu kapsamda agroturizme yönelik faaliyetlerin sürdürüldüğü; başta üzüm ve zeytin olmak üzere yarımadada narenciye, enginar, defne, nergis, sümbül yetiştiriciliğinin büyük önem taşıdığı (Nurlu ve Ark., 2009),

bununla birlikte, son yıllarda yarımada gelişmeye başlayan ikinci konutlara bağlı turizm faaliyetlerinin önem kazandığı, özellikle Türkiye'nin nüfus bakımından üçüncü büyük kenti olan İzmir'de, turizm ihtiyacını karşılamaya yönelik yıpranmamış alternatif alanların azlığı, Karaburun Yarımadasının da içinde bulunduğu Urla Yarımadasına yönelmeye neden olduğu belirtilmiştir.

Sarıçam ve Erdem (2010); "İzmir Karaburun Yarımadasının Biyosfer Rezerv Alanı Olarak Planlanması" isimli çalışmalarında; Karaburun Yarımadasının; günümüzde pek çok kıyı yerleşiminin maruz kaldığı yoğun insan aktivitesinden çok fazla etkilenmediği, Soykan ve ark. (1993)'na göre; yarımadaya olan ulaşım yolunun virajlı ve dar oluşu, kıyıların kayalık olmasının bu durumun başlıca nedenlerinden olduğu belirtilmiştir. Çalışmada; Yarımada'nın; deniz ve kıyı ekosisteminin yanı sıra; dağ ekosistemi, küçükte olsa orman ekosistemi ve sulak alan ekosistemlerini içerdiği, Yarımada'nın, IUCN tarafından 1996 yılında Kritik (CR) kategorisine alınan Akdeniz Foku (***Monachus monachus***) ve 2004 yılında Tehdide yakın (NT) kategorisinde olan Ada Martısının (***Larus audouinii***) yaşama ve üreme alanı olduğu, aynı zamanda alanda bulunan adaların tümü ve el değmeden kalan son kıyılar, yırtıcı kuşlar ve deniz kuşlarının varlığı için önemli olduğu; Bekat ve Seçmen (19982)'in Karaburun Bozdoğan Florası üzerine yapmış oldukları araştırmaya göre Karaburun'un Endemik Bitkilerinin; ***Erodium absinthoides ssp. absinthoides, Minurata anatolica var. anatolica, Colutea melanocalyx ssp. davisiana, Trigonella symrnea, Aristolochia hirta, Campanula lyratassp. lyrata, Sideritis sipylea***'nın olduğu belirtilmiştir. Yine bu çalışmada Akdeniz Foklarına yönelik tehdidin saptanması amacıyla üreme mağara ve kovukları, doğal sitler ve yerleşim yerleri ile ilişkilendirildiğinde, üreme mağaralarının çoğunun doğal sitler içinde kaldığı belirtilmiştir. Bununla birlikte, fok yoğunluğunun en fazla gözlemlendiği ve en önemli üreme mağaralarından biri olan Ayıbalığı mevkiinde mağaranın yoğun insan aktivitesiyle çevrelenmiş durumda olduğu ve herhangi bir doğal sit statüsü ile korunmadığı belirtilmiştir. IUCN'e göre Akdeniz Fokları günde yaklaşık 40 km'lik bir mesafe kat etmektedirler (Kaboğlu, 2007). Aynı çalışmanın sonucunda; bir kıyı alanı olarak doğal yapısını koruyabilmiş nadir yerlerden biri olan 436 km²lik bir alana sahip olan Karaburun Yarımadasının; doğal, kültürel özellikleri nedeniyle Biyosfer rezerv alanı olma potansiyelini taşıdığı; alanda, doğal alanları ve doğal yaşamı korumaya yönelik var olan koruma statülerinin yetersiz kalması, yarımada'nın biyosfer rezerv olması gerekliliğini güçlendirdiği kanısına varılmıştır.

Sarıçam ve Erdem (2012); " The Importance of Biosphere In Nature Protection and Situation In Turkey" adlı araştırmalarında; Karaburun Yarımadasının; yarımadaya olan ulaşım güçlüğü, kayalık kıyıları nedeni ile Ege Kıyılarında doğal ve kültürel niteliklerini nispeten koruyabilmiş ender alanlardan biri olduğundan bahsetmişlerdir. IUCN'de Kırmızı Listede bulunan Akdeniz Foku (***Monachus monachus***) ve Ada Martısının (***Larus audouinii***) yaşam ve üreme alanı olan yarımada'nın Eken (2006)'e göre alanda bulunan adaların tümü ve el değmeden kalan son kıyılar, yırtıcı kuşlar ve deniz kuşları için önemli olduğu belirtilmiştir. Akdeniz foklarına yönelik gözlem kayıtları ve yaşama üreme alanına yönelik veri analizleri

sonucu, fokların sıklıkla görüldüğü alanın yarımada da yapılaşmanın en yoğun yaşandığı doğu kıyılarında olduğu ortaya çıkmıştır. Yavrusunu doğurmak ve büyötmek için mutlaka karaya (özellikle kıyı mağaralarına) muhtaç olan Akdeniz foklarının, üreme ve yerleşimlerinin, ikinci konut yapılaşmasının yoğunluk kazandığı doğu kıyılarında olduğu aynı araştırmada belirtilmiştir. Yine bu çalışmada Karaburun yerleşim yerinin Büyük Ada'ya olan yakınlığı, buradaki insan aktivitelerinin özellikle yaz aylarındaki yoğunluğu ve Kara Ada'ya olan tekne ziyaretleri Ada Martısının yaşam ve üreme alanlarını tehdit ettiği, Kaya kartalı (*Aquila chrysaetos*), Yılan kartalı (*Circaetus gallicus*), Atmaca (*Accipiter nisus*), Şahin (*Buteo buteo*), Kızılsahin (*Buteo rufinus*), ve Saz delicesi (*Circus aeruginosus*) gibi yırtıcı kuşlarında adada syntopik bulunduğu bildirilmiştir. Bu çalışmada; engebeli topoğrafik yapısı nedeniyle tarım alanlarının kısıtlı olmasına karşın yarımada temel insan faaliyetlerinin tarımdan sonra balıkçılık ve hayvancılık geldiği bildirilmiş, bu kapsamda dünyaca ünlü "sultani çekirdeksiz üzümün" orijininin Karaburun Yarımadası olduğu, yarımada tarihinde Mordoğan Limanından İtalya'ya şaraplık üzüm ihraç edildiği bildirilmiştir.

Sarıçam ve Erdem (2012)'e göre; Karaburun Yarımadasının Doğal Sit Alanı, Yaban Hayatı Koruma Sahası ve Balıkçılığa Kapalı Alan gibi farklı koruma statüleri ile korunsa da yeterli olmamakta ve alanın doğal ve kültürel yapısı üzerindeki tehditlerin devam ettiği belirtilmektedir. Tehditlerin en önemlisinin, yerel nüfusun özellikle de genç nüfusun iş olanaksızlıkları ve yaşam koşulları nedeniyle alanı terk ettikleri, ikinci konut yapılaşması, tarım alanlarının kaybı, insan – yaban hayat çatışması, balık çiftliklerinin de diğer tehditler arasında yer aldığı belirtilmiştir. Bu çalışmada Yarımada'nın kıyı kesimlerinin I,II ve III. Derece doğal sit olduğu (61 km²'nin I. Derece Doğal Sit, 3,9 km² II. Derece Doğal Sit, 5,3 km²'nin III. Derece Doğal Sit), Gerence Körfezi'nde yer alan Kara Ada; I. Derece Doğal Sit Alanı olmasının yanı sıra, 1994 yılında Yaban Hayatı Koruma Sahası olarak tescil edildiği vurgulanmıştır. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından ise, İzmir İli Karaburun Yarımadası Mordoğan Beldesi'nde Ardıç Burnu ile Ege Üniversitesi Ziraat Deneme İstasyonu arasında (Ayıbalığı Mevkiinden hali hazırda faal olan çökertme dalyanı hariç), kıyıda 20m derinliğe kadar olan alanda su ürünleri avcılığı yasaklanmıştır (Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, 2007). Aynı çalışmada tüm bu nedenlerden; Karaburun Yarımadasının; insan müdahalesinden az etkilenmiş bir alan olması, biyoçeşitlilik açısından önemli olması, bölgesel düzeyde sürdürülebilir kalkınma çabalarına model olabilecek olanaklar sunabilecek özelliği taşıması ve biyosfer rezervinin üç temel işlevini yürütebilecek büyüklüğe sahip olması nedeniyle Biyosfer Rezerv Alanı olma potansiyelini taşıdığı ayrıca ifade edilmiştir.

Vereri ve arkadaşları, (2003); "Globalisation and the Mediterranean Monk Seal on Karaburun Peninsula" konulu çalışmalarında; Foça'da Haziran 1993'ten, Karaburun'da ise Eylül 2000'den bu yana devam eden araştırmada 15 fok alanı kullanıldığını belirlemişlerdir. Araştırmacılar bu alanda 2 üreme, 15'ten fazla yaşama mağarası bulmuşlardır.

Yiğiter ve arkadaşları, (2002); "A case Study on Determination of Coastal Landuse in Çeşme Karaburun Peninsula" isimli araştırmalarında; kıyı alanlarının yoğun ve plansız

kullanımlarının, doğal yapısını büyük oranda Karaburun Yarımadasının kıyıları üzerinde olumsuz etkileri ortaya koyduğunu vurgulamaktadırlar. Özellikle ikinci konutlar gibi, yerleşim gibi turizm sektörünün etkin olduğu alanlarda sadece doğal yapı değil, yarımadanın temel geçim kaynağı olan ve zeytin, üzüm, nergis gibi özellikli ürünler için en uygun yetişme ortamı sunan yarımada tarımsal yapıya zarar vermektedir. Hurma zeytini, sultani üzüm, nergis, enginar gibi özellikli tarımsal ürünler, Ada martısı, Su samuru, Akdeniz foku gibi nesli tehlike altında bulunan uluslararası öneme sahip türler üzerinde durulmakta ve yarımada için etkin koruma yaklaşımlarının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Erdem ve arkadaşları (2012)'nin; "Naturel Structure Analysis and Agriculture Areas: A Case Study of Karaburun Peninsula, Turkey" adlı çalışmalarında; Karaburun Yarımadasının, Ege Bölgesinde en uzun bozulmamış kıyılara sahip olduğunu ve alanın 70 familyadan 255 cinse ait 384 bitki türüne ve 204 kara ve deniz kuşuna ev sahipliği yaptığını belirlemişlerdir.

Eken ve arkadaşları (2006)'nın; "Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları" isimli araştırmalarında; Karaburun Yarımadasının; çok farklı deniz ve kıyı habitatlarının yanı sıra; dağlık, ormanlık alanlara sahip olduğunu; nesli tehlike altında olan *Papaver purpueomarginatum* bitki türünün bölgede görüldüğünü; ÖDA'da bıyıklı doğan (*Falco biarmicus*), Ada doğanı (*Falco eleonora*) ve küçük kerkenez (*Falco naumanni*) gibi yırtıcılar ile ada martısı (*Larus audouinii*) ve tepeli karabatak (*Phalacrocorax aristotellii*) gibi nadir deniz kuşlarının; Akdeniz foku (*Monachus monachus*), su samuru (*Lutra lutra*) ve Karakulak (*Caracal caracal*) gibi az sayıda olan önemli memeli türlerinin yaşam alanı olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında, belirtilen türler ve alan için en önemli tehditlerin; yapılaşmaya izin vermeyen birinci derece doğal sit alanlarının derecesini düşürmeye yönelik baskı ve girişimlerin artmasının; mevcut balıkçılık faaliyetlerinde kullanılan balıkçı ağlarına yavru fokların takılmasının olduğu belirtilmiş aynı zamanda artan su ürünleri avcılığı, denizdeki aşırı trafiğin ve insan baskısının artmasının yanı sıra, balık stoklarının da gitgide bir bozulmaya neden olduğu vurgulanmıştır.

Çiğ ve arkadaşları (2011); "Determination of the Growth and Development Different Hyacinth Cultivars" isimli çalışmalarında; nergis, sümbül gibi soğanlı bitkilerin yetiştirilmesi için , iyi drenaja sahip, organik maddece zengin, hafif kumlu, tınlı ve pH'ı 6-7 arasında bulunan topraklarda en iyi gelişimin olduğu, Karaburun Yarımadasının bu kapsamda değerlendirildiğinde bu bitkilerin yetiştirilmesi için ideal alanları barındırdığını ve yerel ürünlere dayalı üretimler, yarımadanın sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında kalkınabilmesi için önem taşıdığını bildirmişlerdir.

Hepcan ve arkadaşları (2010)'nın; "Yaban Hayatı Koruma Bağlamında Tür Temelli Bir Yaklaşımla İzmir İli Örneğinde Peyzaj Ağları Oluşturulması Üzerine Bir Araştırma" adlı çalışmalarında; Karaburun Yarımadasının, nesli tehlike altındaki Karakulak (*Caracal caracal*) için önemli yaşam alanlarından biri olduğunu, özellikle Yarımada'daki ulaşım yoğunluğunun

diğer bölgelere oranla daha az olmasının öneli bir özellik olarak dikkat, çektiğini belirtmişlerdir.

Uhri ve arkadaşları (2008); “Karaburun/Mimas Yarımadası Araştırmaları” isimli çalışmalarında, Karaburun / Mimas Yarımadası ve çevresinde gerçekleştirilen yüzey araştırmaları ile bölge Prehistoryası ve arkeolojisini detaylı olarak incelemişler ve araştırma sonucunda Geç Neolitik Çağ’dan Bizans Dönemi içlerine kadar uzanan zaman içerisinde çeşitli arkeolojik bulgular tespit etmişler, tespit edilen sekiz höyük/yerleşim içerisinde çeşitli dönemlere ait çok sayıda seramik buluntu tespit etmişlerdir.

İçintek ve Güngör (2012); DEÜ Rektörlüğü 01.10.2012 tarih ve 1150 nolu yazı eklerinde; Karaburun Yarımadasının jeolojik ve jeomorfolojik açıdan korunmaya gereksinim duyan çok öneli tip lokalitelere sahip olduğunu; Bunlardan Balıklıova-Mordoğan arasında “Tahta İskele mevkiinde bulunan Trias ve jura jeolojik devirlerinin sınırını oluşturan, bu sınırın mükemmel derecede açık olarak izlenebildiği kaya istifinin, yine aynı alanda Sıcakbük mevki ve Tahta İskele yakınlarında sırasıyla Orta ve Geç Trias jeolojik devirlerine ait Resif kayalarının bulunduğu, Ildır Köyü yakınlarında Alandere, Narlıcak mevki ve Gerence sırtlarında belli alanlarda yayılım sunan “*Ammoniticoross*” olarak adlandırılan bol Cephalopod kavkılı fosilleri içeren istiflerin bulunduğu, Mordoğan Ayıbalığı mevkiinde Neojen yaşlı omurgalıdan memelilere ait fosillerin bulunduğu tortul kaya istiflerinin varlığını, Barbaros Köyü Arktepe Mevkiinde ve Zeytineli Köyü yolu üzerinde bulunan Erken Kretaje Jeolojik Devrine ait Rudist fosillerce zengin tortul kaya istiflerinin bulunduğunu, Unzuköy Köyü çevresinde İzmir-Çeşme Otobanı yol çevrelerinde ortaya çıkan Neojen yaşlı volkanik kayaların daykları olarak sayılabileceğini ifade etmişlerdir.

Emir (2012); “Karaburun Yarımadası Kültür Envanteri” adlı yazısında, Yarımadanın doğusunda; Balıklıova, Eski Mordoğan, Çatalkaya, Hacılar, Teke, Yenicepınar, İncecik, Kösedere ve Eğlenhoca; kuzeydoğusunda Ambarseki, Saip, Manastr, Ahurlu, Çullu ve Hisarcık; kuzeyinde Bozköy, Tepeboz, Hasseki ve Sarpıncık; batısında Sazak, Parlak, Salman, Küçükbahçe, Çukurköy ve Karareis Köylerinin yer aldığını; bunlardan Hacılar, Teke, Manastır, Çullu ve Hisarcık Köylerinin tümüyle terk edilmiş olduğunu; Salman, Küçükbahçe ve Çukurköy’ün ise yarı mesken durumda olduğunu bildirmiştir. Aynı çalışmada; Yerleşme ve Mimarlık Tarihi Çalışma Grubu’nun yürütmekte olduğu envanter çalışmaları 2004 yılında “Karaburun Yarımadası (İzmir) Kırsal Mimarlık Envanteri” ve “Karaburun Yarımadası (İzmir) Mezar Taşları Envanteri” başlıklarını taşıyan iki ayrı proje halinde TÜBA-TÜKSEK kapsamında Türkiye Kültür Envanteri Projesi desteklendiği vurgulanmıştır.

Balık ve Arkadaşları (2004); “Birgi Göletleri (Urla-İzmir) ve Sazlıgöl (Karaburun-İzmir)ün Sucul Faunası Hakkında Bir Ön Araştırma” isimli çalışmalarında Karaburun Yarımadasının içsu faunasını incelemişler, bunun sonucunda, göllerde 40 takson tespit etmişler; bunlardan 17’sinin Rotifera, 22’sinin Arthropoda, 1’inin Chordata filumlarının

olduğunu, saptanan türlerin tümünün verilen lokaliteler için ilk kayıt niteliğinde olduğunu vurgulamışlardır.

Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümü Zooloji Anabilim Dalının 19.10.2012 tarihli yazı ekinde Karaburun Yarımadasının omurgalı envanteri çıkarılmış, söz konusu yazıda; 4 amfibi, 22 sürüngen, 24 kuş ve 12 memeli türünden bahsedilmiştir. Bunlardan; Adi Tosbağa'nın Koruma Statüsü VU (Hassas-tehlike altında) tür, Akdeniz Nalburunlu Yarasanının ise NT (Tehlike altına girmeye aday) tür olduğu belirtilmiştir.

Yine Ege Üniversitesi Biyoloji Bölümü Botanik Anabilim Dalının 15.10.2012 tarihli yazı ekinde "Karaburun Akdağ Florası" alışmasını sunmuştur.

Bekat ve Seçmen (1982)'e ait olan çalışmada Karaburun Yarımadasında 70 familyadan 255 genusa ait 384 tür saptanmış ve bu türlerin çoğunu mediterranean (%60,16) elementlerin oluşturduğu; bunları flora elementi bilinmeyenler (%32,81), Kosmopolit türler (%3,39), Irano-Turanian Türler (%2,08) ve Euro-Siberian türlerin (%1,56) takip ettiğini, endemiklerin ise floranın %1,30'unu oluşturduğunu saptamışlardır.

Meriç ve arkadaşları (2011): "Karaburun Yarımadası Kuzey Kıyılarında Sediment Jeokimyasının Bentik Foraminifer ve Ostrakod Toplulukları zerindeki Etkileri" isimli araştırmalarında; Karaburun Yarımadasından 67 Foraminifera ve 24 Ostracoda türü tespit etmişlerdir. Kıyı sedimentlerindeki popülasyonun tür sayısıyla ters korelasyon gösterdiğini vurgulamışlardır.

SONUÇ

(E.Ü. Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin Karaburun'un Özel Çevre Koruma Bölgesi İlanına Yönelik Görüş'lerinden değiştirilerek)

Ege Bölgesi kıyı zonunda, insan faaliyetleri karşısında doğal ve kültürel yapısını büyük oranda korumayı başarmış ender alanlardan birisi olan ve deniz, kıyı ekosistemi, dağ ekosistemi, orman ve sulak alan ekosistemlerini bir arada barındıran Karaburun Yarımadası, bu özellikli yapısı nedeniyle korunması gereken alanlardan birisidir. 436 km² lik bir alanı kaplayan yarımadaya olan ulaşım yolunun virajlı ve dar oluşu, kıyıların kumlu değil kayalık karakterde oluşu doğal yapısının bozulmamasındaki en önemli etkenler olarak görülmektedir. Bakir makilik alanlar, şifalı bitkiler, Ada Martısı, Akdeniz Foku, Avrasya Su Samuru gibi uluslar arası öneme sahip türlere ev sahipliği yapan Yarımada biyoçeşitlilik açısından son derece önemli alanları barındırmaktadır. Ayrıca Yarımada, nergis, enginar, zeytin ağaçları, kapari, karabaş otu reçeli, peynir, balık, elişleri gibi özgün kültürel değerlere de ev sahipliği yapmaktadır.

Orman, maki, frigana formasyonu olmak üzere üç farklı vejetasyon formasyonunun dağılışı gösterdiği Karaburun Yarımadasında, 70 familyadan 255 cinse ait 384 bitki türü bulunmaktadır. Orman vejetasyonunun baskın bitki topluluğunu *Pinus bruta* Ten. (Pinaceae) (kızılçam) oluşturmaktadır. Başlıca maki formasyonlarını ise, *Olea europaea* var. *sylvestris* (Oleaceae) (yaban zeytini), *Quercus coccifera* L. (Fagaceae) (kermes meşesi), *Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa* L. (Cupressaceae) (katran ardıcı), *Arbutus andrachne* L. (Ericaceae) (sandal), *Phillyrea latifolia* L. (Oleaceae) (akça kesme), *Pistacia lentiscus* L. (Anacardiceae) (sakız ağacı), *Calicotome villosa* L. (Fabaceae) (keçi boğan), *Pyrus amygdaliformis* Vilm. (Rosaceae) (badem yapraklı ahlat), *Myrtus communis* L. (Myrtaceae) (mersin), *Crataegus monogyna* Jacq. (Rosaceae) (böğürtlen) oluşturmaktadır. Friganayı temsil eden bitki taksonları genellikle *Origanum onites* L. (Lamiaceae) (İzmir kekiği), *Lavandula stoechas* L. (Lamiaceae) (karabaş otu), *Anthyllis hermanniae* L. (Fabaceae) (yara otu), *Sarcopoterium spinosum* L. (Rosaceae) (abdestbozan), *Cistus creticus* L. (Cistaceae) (pembe çiçekli laden), *C. salvifolius* L. (Cistaceae) (adaçayı yapraklı laden), *C. parviflorus* Lam. (Cistaceae) (küçük çiçekli laden)'dir. Bekat ve Seçmen (1982)'in Karaburun Bozdağ florası üzerine yapmış oldukları araştırmaya göre, yarımada bulunan endemik bitkiler; *Erodium absinthoides* ssp. *absinthoides*, *Minuartia anatolicavar. anatolica*, *Colutea melanocalyx* ssp. *davisiana*, *Trigonella smyrnea*, *Aristolochia hirta*, *Campanula lyrata* ssp. *lyrata*, *Sideritis sipylea*. Endemik olmayan nadir bitkiler; *Erysimum pusillum*, *Cyclamen hederifolium*, *Globularia alypum*, *Stachys cretica* ssp. *anatolica* olarak belirlenmiştir. Alan zengin maki topluluklarına ev sahipliği yapmaktadır. Nesli tehlike altında olan *Papaver purpueomarginatum* bitki türü bölgede görülmektedir.

Fauna açısından incelendiğinde, Karaburun Yarımadası'nın ulusal ve uluslar arası ölçekte öneme sahip türleri barındırdığı görülmektedir. Karaburun Yarımadası, Dünya Doğayı

Koruma Birliği (IUCN) tarafından koruma altına alınan 12 canlı türünden biri olan, uluslar arası sözleşmeler (Bern Sözleşmesi, Barcelona Sözleşmesi ve CITES Sözleşmesi) ile korunan Akdeniz Foklarının (*Monachus monachus*) üreme ve yaşama alanıdır. Yarımada'nın güney kesiminde yer alan bataklık ve sulak alanlar yine nesli tehlike altında olan Avrasya su samurlarının (*Lutra lutra*) bulunduğu bölgelerdir. Karakulak (*Caracal caracal*), alanda az sayıda bulunan önemli memeli türlerinden biridir. Aynı zamanda alanda bulunan adaların tümü ve el değmeden kalan son kıyılar, yırtıcı kuşlar ve deniz kuşlarının varlığı için önemlidir. Yarımada'da kuşlar, 204 tür gibi geniş bir çeşitlilik göstermektedir. Bu türlerin arasında Akdeniz'e endemik ve 2004 yılında IUCN tarafından Tehdide Yakın (NT) kategorisinde olan Ada martısı (*Larus audouinii*) ve tehdit altındaki Kara Doğan'ın (*Falco naumani*) yaşama ve üreme alanıdır. Bıyıklı doğan (*Falco biamicus*), ada doğanı (*Falco eleonora*) ve küçük kerkenez (*Falco naumani*) gibi yırtıcılar ve tepeli karabatak (*Phalacrocorax aritotellis*) gibi nadir deniz kuşları görülmektedir.

Ayrıca, tilki (*Vulpes vulpes*), sansar (*Martes foina*), porsuk (*Meles meles*), tavşan (*Lepus capensis*), sincap (*Sciurus vulgaris*), yaban domuzu (*Sus scrofa*), yırtıcı kuşlardan yılan kartalı (*Circatetus gallicus*), şahin (*Buteo buteo*), gökdoğan (*Falco peregrinus*), kerkenez (*Falco tinnunculus*) av kuşlarından su karatavuşu (*Cinclus cinclus*), taş keklığı (*Alectoris garraca*) gibi türler ile fauna açısından diğer zenginliğini oluşturmaktadırlar.

Yarımada'da nüfusun temel geçim kaynağını tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır. Yarımada'nın rölyefi, iklim özellikleri ve toprak yapısı gibi fiziksel coğrafi koşullara uygun tarımsal ürünler olan üzüm ve zeytin üretimi antik çağlardan beri yarımada için ayrı bir yere sahip olmuştur. Dünyaca ünlü "sultani çekirdeksiz üzüm" ve "hurma zeytin" in orijini Karaburun Yarımadasıdır. Ayrıca bu iki ürün; küçük yerel işletmelerde üretilen şarap ve yağ olarak da ticari etkinliklerde önemli bir yere sahiptir ve önemli bir alternatif geçim kaynağı durumundadır. Günümüzde Yarımada'da genel tarım faaliyeti zeytindir ve 471.250 adet zeytin ve üzümün yanı sıra yarımada'da, **narenciye, enginar, defne, nergis, sümbül** yetiştiriciliği de önem taşımaktadır. Toplam sebze alanının %77'sini enginarın oluşturması bu ürünün yarımada için önemini ortaya koymaktadır. Yarımada'nın son yıllarda önem kazanan bir diğer tarımsal ürünü ise nergis yetiştiriciliğidir. Nergis, sümbül gibi soğanlı bitkiler yetişebilmesi için, iyi drenaja sahip, organik maddece zengin hafif kumlu tınlı ve pH'ı 6-7 arasında bulunan topraklarda en iyi gelişimi göstermektedir. Ayrıca iklimsel olarak gecelerin serin olduğu ve rüzgârlı alanlarda çok iyi gelişim göstermektedir. Karaburun Yarımadası bu kapsamda değerlendirildiğinde, nergis, sümbül gibi bitkilerin yetiştirilmesi için ideal alanları barındırdığı görülmektedir. Yarımada'da küçükbaş hayvancılık faaliyetlerinin önem yaşandığı yerleşim yeri, yarımada'nın orta kesiminde yer alan Yayla Köyü'dür. Büyüm bir bölümü keçilerden oluşan yaklaşık 5000 küçükbaş hayvanın bulunduğu köyde sütçülü ve peynir yapımı, başlıca gelir kaynağıdır. Karaburun Yarımadası'nda üretilen tarımsal ürünler değerlendirildiğinde, yöreye özgü, özgün ürünler oldukları görülmektedir. Bu nedenle, bu yerel ürünlere dayalı üretimler, yarımada'nın sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında kalkınabilmesi için önem

taşımaktadır. Ayrıca, tarımsal istihdamın sağlanması Yarımada'yı tehdit eden iki önemli faktörden birisi olan, yerel halkın özellikle genç nüfusun, kentlere ve büyük şehirlere olan göçünün önüne geçebilmek açısından önemli bir araç olacaktır. Çünkü yaşanmakta olan **genç nüfus göçü**, yarımada'nın sahipsiz kalmasına ve yerel değerlerin kaybına yol açmaktadır.

Yarımada'nın diğer bir geçim kaynağı olan turizm sektörü genellikle ikinci konutlara dayalı durumdadır. Yaz aylarında özellikle İzmir ili ve yakın çevresinden gelen ikinci konut sakinleri, yarımada nüfusunu bu dönemde geçici olarak arttırmakla birlikte, yöre halkının turizmden beklediği ekonomik gelişmeyi desteklememektedir. Bununla birlikte, Karaburun Yarımadası'nın karşı karşıya geldiği en önemli tehdit unsurunu ikinci konutlara bağlı "kıyı yapılaşması" oluşturmaktadır. Özellikle Türkiye'nin nüfus bakımından üçüncü büyük kenti olan İzmir'de, turizm ihtiyacını karşılamaya yönelik yıpranmamış alternatif alanların azlığı, Karaburun Yarımadası'nın da içinde bulunduğu Urla yarımadasına yönelmesine neden olmakta ve gelecekte de yapılaşma sürecinin devam edeceği öngörülmektedir. Karaburun'a yönelik yapılan projeksiyonlarda, günümüzde inşası devam eden otoban çalışmalarının sonuçlanmasıyla Karaburun ve Mordoğan çevresinde yoğun kıyı yapılaşmasının görüleceği vurgulanmaktadır. Ayrıca, bu durum, engebeli topoğrafyası nedeniyle, tarım alanlarının oldukça da alanlarda yayılış gösterdiği yarımada'da, en önemli geçim kaynağı durumundaki tarımsal üretim olumsuz yönde etkileyecektir. Yarımada'da doğal yapıyı tehdit eden diğer faktörler ise; taş ve maden ocakları, Mordoğan Barajı inşaatı ve bu baraj ile zeytinliklerin sulanmaya başlaması, yöredeki balıkçılık faaliyetleri nedeniyle yavru fokların balıkçıların ağlarına takılmakta ve bu durum türün ölümüne neden olmaktadır.

Yarımada'nın 61 km² si I. Derece Doğal Sit Alanı, 3,9 km² si II. Derece Doğal Sit Alanı, 5,3 km² si III. Derece Doğal Sit Alanı olarak korunmaya çalışılmaktadır. Gerence Körfezi'nde yer alan Kara Ada, I. Derece Doğal Sit Alanı olmasının yanında, 1994 yılında Yaban Hayatı Koruma Sahası olarak tescil edilmiştir. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından ise, İzmir İki Karaburun Yarımadası Mordoğan Beldesi'nde Ardıç Burnu ile Ege Üniversitesi Ziraat Deneme İstasyonu arasında (Ayıbalığı Mevkiinde hali hazırda faal olan çökertme dalyanı hariç), kıyından 20 m derinliğe kadar olan alanda su ürünleri avcılığı yasaklanmıştır. Bununla birlikte, özellikle son yıllarda yaşanan gelişmeler, mevcut koruma çabalarının yetersiz kaldığını göstermektedir. "Koruma" da ki başarısızlığın nedenlerinden birisi "kalkınma" nın sağlanmamış olmasıdır. Bu nedenle, yarımada'nın "**Özel Çevre Koruma Bölgesi**" olarak ilanı, buradaki koruma faaliyetlerinin desteklenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, yapılan araştırmalar, Özel Çevre Koruma Bölgesi olan bazı alanlarda (Gökova, Göcek vd.) koruma-kullanma dengesinin sağlanmakta yetersiz kaldığını göstermektedir.

Bu çerçevede, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik"'in 13. maddesinin 1. fıkrası gereği; Türkiye ve dünya ölçeğinde nadir, biyolojik, ekolojik ve jeomorfolojik özellikleri içeren, kara ve su ekosistemlerinde bütünlük gösteren, canlı tür ve çeşitleri bakımından endemik, nesli tehdit

ve tehlike altında olan türleri barındıran, doğal, tarihi ve kültürel açıdan milli ve miller arası önemi haiz, ancak kentleşme, ulaşım, turizm tarım ve sanayi gibi sektörlerin tehdidi ve baskısı altında ekolojik açıdan hassas olan alanları içeren, gelişmiş yerleşme bölgeleri dışında kalan, ekolojik değerleri esas alarak korunması ve geliştirilmesi gereken, sahip olduğu biyolojik ve ekolojik özelliklerin bozulmadan devamlılığını sağlayacak, çevresindeki mekan ve sektörel ilişkiler itibarıyla bütünlük taşıyan, ekosistem bütünlüğü sağlayan, doğal ekosistemleri temsil eden, tehlike altındaki tür popülasyonlarını içeren, doğal ve kültürel etkileşimin ve geleneksel kullanımın devamlılığını sağlayan, doğal yaşam gerekleri göz önüne alınarak uygun faaliyetlere olanak sağlayan **KARABURUN YARIMADASI**'nın (aşağıda koordinatlı çap haritası verilen alanın); aynı maddenin 2.fıkrası ile 18. maddenin 1. Fıkrası gereği **ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ** olarak tescili ve onayını;

Arz ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Yunus Emre DİNÇASLAN

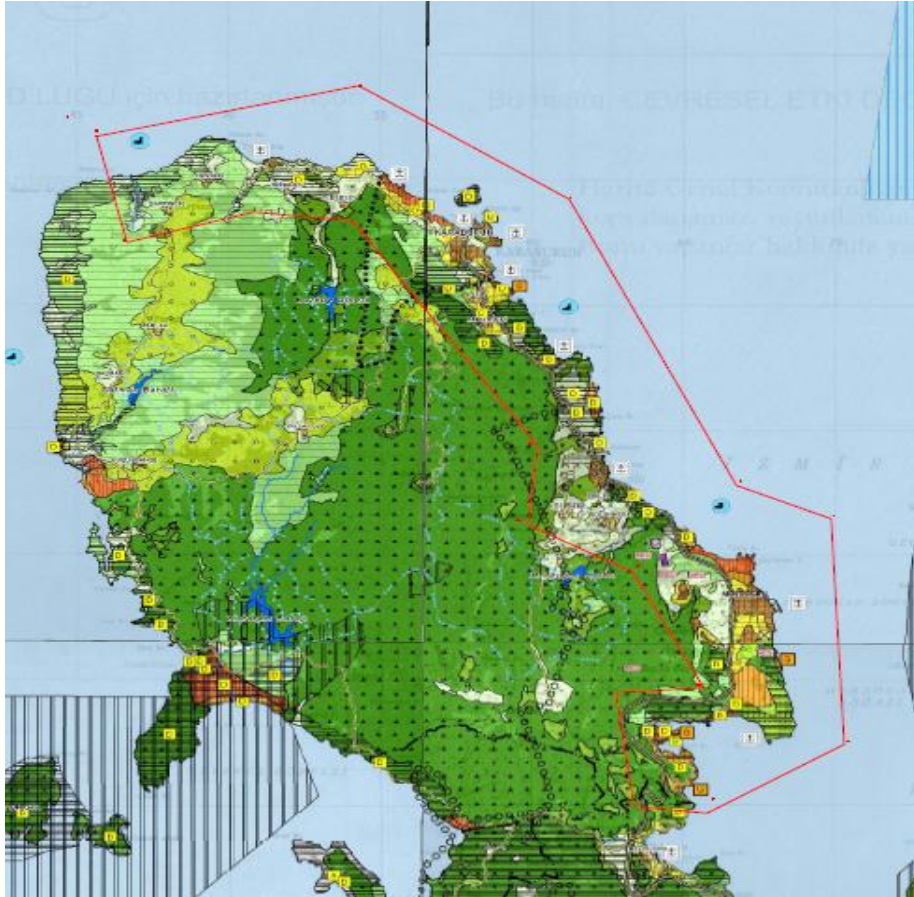
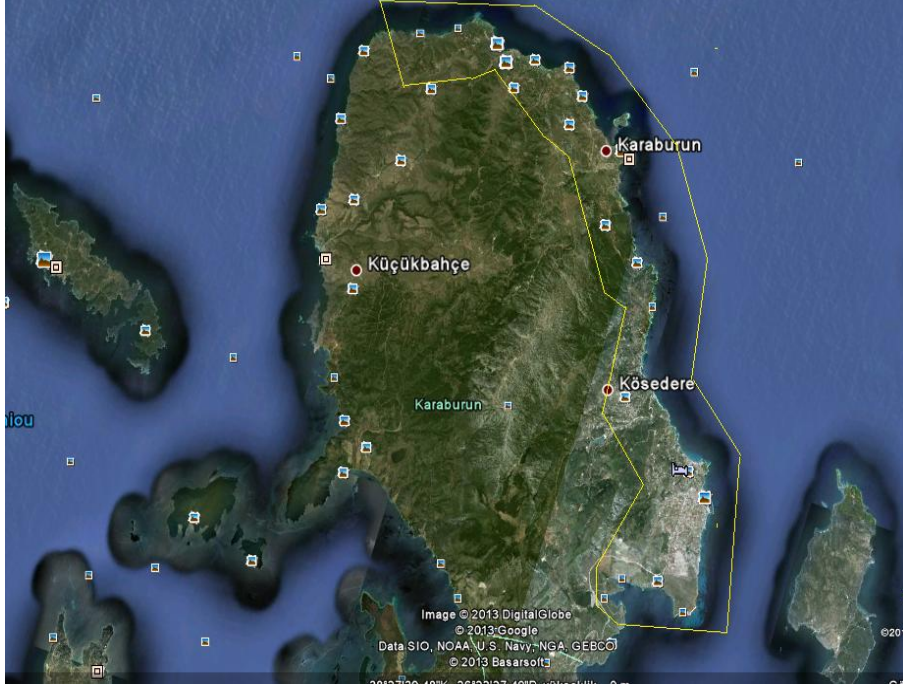
Biyolog Bayram ŞAKAR

Su Ürünleri Mühendisi Emrah BATKI

Biyolog Melis PARMAKSIZ

Mimar Deniz KUTLUÖZEN

**KARABURUN YARIMADASI ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
(Teklif Edilen Alan)**

KARABURUN YARIMADASI ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ
(Koordinatları)

Nokta No	Y	X
1	450780.152	4278681.851
2	446622.446	4277476.701
3	445618.464	4281696.324
4	454267.730	4283717.337
5	461201.020	4279195.627
6	466723.191	4267760.609
7	469848.597	4266421.149
8	470279.581	4257417.002
9	465745.626	4254662.206
10	463336.573	4254932.186
11	462755.077	4259480.313
12	465641.788	4259667.222
13	461042.203	4263705.870
14	459853.102	4266187.112
15	460178.934	4269314.049
16	454065.285	4278324.955
17	463315.723	4264281.060

TEŐEKKÖR

Bu ön raporun oluşturulmasında Müdürlüğümüze katkılarından dolayı; Karaburun Kaymakamlığı'na, Karaburun Belediye Başkanlığı'na, Karaburun Kent Konseyi'ne, Ege Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü'ne ve Katip Çelebi Üniversitesi Rektörlüğü'ne ayrıca fotoğraflar için Sayın Ayhan AKÇURA'ya teşekkürlerimizi sunmayı bir borç biliriz.

Komisyon Üyeleri